

ÖSSZEFONT KARRAL

SZKA_207_34

VÁLASZAINK A TESTBESZÉD NYELVÉN

Készítette: Bányai László

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

7. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Szavak nélküli üzenetek					
A	<p>A tanár kivetít öt fényképet a P1 melléklet kínálatából. Az egyes képek között szünetet tart, és megkérdezi a tanulókat, hogy véleményük szerint mit fejez ki a kép, és mi mindenből következtek erre. A tanár jelzi, hogy a testbeszéd és az arcjáték alapján sokszor megállapítható, hogy mire gondolnak, és mit éreznek az emberek. Az ilyen üzenetek szavak nélkül is sok mindent elárulhatnak.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>A szavak nélküli kommunikáció példáinak bemutatása</p> <p>Kreativitás Empátia</p>	<p>Frontális munka – vetítés és a képek közös értelmezése</p>		<p>P1 (Kivetíthető képek)</p> <p>A vetítéshez szükséges eszközök</p>

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
B	<p>A tanár kinyomtatja a P1 mellékletben található 12 fényképet. Mindegyik képnek ad egy sorszámot. Annyit másol a sorozatból, hogy mindenkinek jusson belőle egy-egy kép. Minden tanuló megkapja a D1 munkalapot, és válaszolnak az azon szereplő kérdésekre.</p> <p>A tanulók ezután megkeresik azokat a társaikat, akik ugyanazzal a képpel dolgoztak, megbeszélik a megoldásaikat. Keresnek egy találó címet a képhez. A csoport szóvivője bemutatja a képet a többieknek, és elmondja, hogy miért éppen ezt a címet adták neki. Ha mód van rá, a csoportbemutatók alatt érdemes a képeket kivetíteni, hogy mindenki lássa, miről van szó. Végül közösen rögzítik, hogy a kommunikáció nem mindig szavakkal folyik, szavak nélküli (nonverbális) jelzésekkel is sok minden kifejezhető.</p> <p style="text-align: right;">15 perc</p>	<p>A szavak nélküli kommunikáció példáinak elemzése</p> <p>Kreativitás Empátia Nonverbális jelzések értelmezése Együttműködés</p>	<p>Egyéni munka – önálló feladatmegoldás</p> <p>Csoportmunka – vélemények egyeztetése</p> <p>Frontális munka – csoportszóforgó</p>	<p>A tanár által kinyomtatott fényképek</p> <p>D1 (Munkalap)</p>	<p>P1 (Kivetíthető és kinyomtatható képek)</p> <p>A nyomtatáshoz és a vetítéshez szükséges eszközök</p>

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Félreérthető közlések					
A	<p>A tanár 5 tanulót kiküld a teremből, akiknek egyenként kell majd visszajönniük. Az lesz a dolguk, hogy megnézzenek egy szavak nélkül eljátszott jelenetsort, majd újra eljátsszák azt a következő társuknak. Csak az ötödik diák mondhatja majd el szavakkal, hogy mi lehetett az adott jelenet pontos tartalma.</p> <p>Az osztályban maradó tanulók megállapodnak egy hétköznapi jelenetsorban. Egy valaki bemutatja azt az elsőként bejövő társának. Két tanuló megfigyelőként vesz részt a játékban: megfigyeléseiket a D2 melléklet segítségével rögzítik.</p> <p>Az utolsóként bejövő játékos elmondja, hogy mire gondolt pontosan, amikor végignézte a jelenetsort. Ezután visszafelé haladva, a többiek is elmondják, hogy hol mit értettek illetve értettek félre. A megfigyelők ismertetik, hogy hol torzult el az esemény-sor, mi maradt ki, illetve mivel bővült a bemutató.</p> <p>A játék után a diákok arról beszélgetnek, hogy a szavak nélküli közlés számtalan félreértelmezésre ad lehetőséget.</p> <p style="text-align: right;">20 perc</p>	<p>Annak érzékeltetése, hogy a szavak nélküli kommunikáció számos félreértésre ad módot</p> <p>Nonverbális kommunikáció Együttműködés Kreativitás Megfigyelőkészség</p>	<p>Drámajáték – strukturált mozgásos gyakorlat, az egész osztály részvételével</p> <p>Frontális munka – irányított beszélgetés</p>	D2 (Jegyzőkönyv űrlap)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	<p>A diákok a közismert Amerikából jöttünk... című játékot játsszák. Két diák kimegy a teremből, és megállapodik abban, hogy mi lesz a „mesterségük címere”. Elmondják a kezdőbetűket, és testbeszédrel próbálják tudtul adni a többieknek azt a tartalmat, amiben megállapodtak. Három pár tarthat bemutatót.</p> <p>Ezután a tanár megkérdezi a diákokat, hogy mennyire volt könnyű vagy nehéz elmutogatni, illetve kitalálni a feladványt. Arról beszélgetnek, hogy mi az, amit különösen nehéz szavak nélkül bemutatni, és mi minden segítheti, illetve nehezítheti az ilyen közlések megfejtését. Szót ejtenek arról is, hogy a szavak nélküli kommunikáció számos lehetőséget ad a félreértelmezésre.</p> <p style="text-align: right;">15 perc</p>	<p>A szavak nélküli kommunikáció gyakorlása, és annak érzékeltetése, hogy ez a forma számos félreértésre ad módot</p> <p>Nonverbális kommunikáció Együttműködés Kreativitás Megfigyelőkészség</p>	<p>Játék az egész osztály részvételével</p> <p>Frontális munka – irányított beszélgetés</p>		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Helyzetgyakorlatok					
A	<p>Önként vállalkozó tanulók párokat alkotnak, és az első pár kihúz egy szerepkártyát (D3). Elolvassák a tartalmát, és egymástól függetlenül, szavak nélkül megjelenítik azt. (Amíg a pár egyik tagja játszik, a másik hátat fordít neki.) A többiek megpróbálják megfejtetni, hogy mit is láttak a két bemutatóban, és elmondják, hogy milyen gesztusokból következtettek a tartalomra. A szereplők végül felolvassák a kártya szövegét.</p> <p>Ezután jöhet az újabb pár bemutatója, majd a következő – addig, amíg az idő engedi.</p> <p>Összegzésként a tanulók megállapítják, hogy meglehetősen nehéz nonverbális módon megbízható és hiteles jelzéseket adni az érzelmekről. (Itt az első 45 perc vége.)</p> <p style="text-align: right;">15 perc</p>	<p>A nonverbális jelzések adásának és megértésének gyakorlása játékos formában</p> <p>Önkifejezés Nonverbális kommunikáció Kreativitás Megfigyelőképesség Asszociációs készség</p>	<p>Dramatikus játék – páros helyzetgyakorlatok</p> <p>Frontális munka – irányított beszélgetés</p>	D3 (Szerepkártyák)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	<p>Minden tanuló megkapja a gesztusszótárt. (D4). Párok és/vagy 3 tagú kiscsoportok alakulnak, amelyek a gesztusszótár információinak felhasználásával megterveznek egy szavak nélkül előadható jelenetet, felkészülnek annak bemutatására. Egymás után előadják a rövid jeleneteket. A többiek pedig kitalálják, hogy a gesztusszótár mely elemeit használták fel.</p> <p>Ezután arról beszélget az osztály, hogy nehéz hitelesen viselkedni külső utasításokat követve. A színészek ez a mestersége. A mindennapi életben azonban gesztusaink többnyire spontán módon keletkeznek.</p> <p>(Itt az első 45 perc vége.)</p> <p style="text-align: right;">15 perc</p>	<p>A nonverbális jelzések adásának és megértésének gyakorlása játékos formában</p> <p>Önkifejezés Nonverbális kommunikáció Kreativitás Megfigyelőképesség Asszociációs készség</p>	<p>Dramatikus játék – páros vagy kiscsoportos jelenetalkotás</p> <p>Frontális munka – irányított beszélgetés</p>	D4 (Gesztusszótár)	
II/c Különböző korok és kultúrák gesztusai					
A	<p>Minden tanuló megkapja a Nonverbális közlések című szöveget (D5/a), amit önállóan elolvas. Ezután a diákok 4-5 fős csoportokat alakítanak. Minden csoport megkapja a szöveghez tartozó feladatlapot, amelynek a kérdéseire közösen válaszolnak. A szövivők ismertetik a megoldásokat, és a csoport bemutatja a közösen kiválasztott gesztusokat.</p> <p style="text-align: right;">20 perc</p>	<p>Ismeretek nyújtása a nonverbális jelrendszerre vonatkozóan</p> <p>Szövegértés Általánosítás Önkifejezés gesztusokkal</p>	<p>Egyéni olvasás</p> <p>Csoportmunka – feladatmegoldás, bemutatók tartása</p>	D5 (Szöveg és feladatok)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
B	<p>Minden tanuló megkapja a Közvetett üzenet az érzelmekről című szöveget (D6), amit egyénileg elolvas. A tanulók ezután 4-5 fős csoportokat alakítanak, amelyek közösen kitöltik a D6/b munkalap táblázatát.</p> <p>Ez után közösen arról beszélgetnek, hogy ma milyen gesztusokkal fejezik ki a lányok és fiúk az egymás iránti érzelmeket. Önként vállalkozó tanulók bemutatják, hogy milyen módon fejezhető ki csupán a testbeszéd segítségével:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ha egy fiúnak tetszik egy lány, • ha egy lánynak tetszik egy fiú, • miként reagálhat a lány, ha elfogadja a közeledést, • miként reagálhat a lány, ha ellenére van a közeledés, • hogyan érzékelteti a fiú, ha jól esik neki egy lány érdeklődése, • hogyan érzékelteti a fiú, ha kínos neki egy lány érdeklődése. <p style="text-align: right;">20 perc</p>	<p>Ismeretek nyújtása a nonverbális jelrendszerre vonatkozóan</p> <p>Szövegértés Információ kiemelés Önkifejezés gesztusokkal</p>	<p>Egyéni olvasás</p> <p>Csoportmunka – feladatmegoldás</p> <p>Frontális munka – beszélgetés és egyéni bemutatók tartása</p>	D6 (Szöveg és feladatok)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/d					
A,B	<p>Előzetes feladatként egy vállalkozó diák kiválaszt egy, a többiek által nem ismert, kb. 5 perces filmrészletet, amelyben élénk testbeszéd és pergő cselekmény jelenik meg, és kétszer egymás után levetíti azt hang nélkül. A többiek feladata az, hogy leírják, mi történt az adott jelenetben. Ezután lejátsszák a filmrészletet hanggal együtt. A tanulók elmondják, hogy mennyire felelt meg az előzetes elképzelésük a valóságos eseménynek. A gyakorlat után megbeszélik, hogy mi okozta a félreértéseket, hogyan értelmezték a mozdulatokat, illetve mire tudtak csak a testbeszédéből és az arcjátékából következtetni. Végül közösen megállapítják, hogy a nonverbális közlések lényeges részét alkotják a kommunikációnak, sőt, vannak esetek, amikor a gesztusok és a mimika teljesen ellátja a közlés funkcióját. Általában azonban a verbális és nonverbális kommunikáció szerves egységet alkot.</p> <p style="text-align: right;">20 perc</p>	<p>A verbális és nonverbális közlések egymást kiegészítő jellegének érzékeltetése</p> <p>Empátia Megfigyelőképesség Kommunikáció</p>	<p>Frontális munka – filmnézés</p> <p>Egyéni munka – jelenetértelmezés</p> <p>Frontális munka – irányított beszélgetés</p>	<p>Egy diák által hozott filmrészlet</p> <p>A vetítéshez szükséges eszközök</p>	
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Tanulói visszajelzés					
A	<p>A tanulók kitöltik a név nélküli értékelő lapot.</p> <p style="text-align: right;">5 perc</p>	Értékelés	Egyéni feladat	D7 (Értékelő lap)	

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 – Kivetíthető fotók a nonverbális jelzésekről

(lehetséges, de nem kizárólagosan érvényes értelmezések)

1. Kolduló anya (gyerekével kéreget, agresszív, elkeseredett, koldulásra kinyújtott kéz, kiáltó száj, szemrehányó tekintet)
2. Rendőr (tekintélyt parancsol, figyelmeztet a kezével, parancsoló szem, határozottság)
3. Szomorú kislány (horgasztott fej, ernyedttartás, lecsüngő kéz, szomorú, bágyadt pillantás)
4. Erőfitogtatás (két férfialak, az egyik izmait kidüllesztve áll, ökölbe szorított kéz, szoborszerű testtartás, dicsekvő, önelégült arc kifejezés, a társa ül, kicsit gyűnyös arc kifejezéssel figyel)
5. Leskelődő (eltakarja az arcát, az ujjai közül les kifelé, bizalmatlan, rejtőzködő, éber, gyanakvó, talán fél, de ezt leplezi)
6. Szumó ima (szumó birkózó a győzelméért imádkozik, testtartása alázatos, de erőt sugárzó, fegyelmezett, kimért, elmélyült)
7. Zenész (ravasz mosoly, rejtett büszkeség, a hangszerét elégedetten felemeli, fejét vakarja)
8. Megbilincselve (megláncolt rab dacos, fenyegető arccal néz fogva tartójára, pillantása kicsit gunyoros, annak ellenére, hogy a foglárnak még fegyvere is van, ő érzi magát fölényben)
9. Untermann (artista, aki a fején tartja társát, erősen koncentrált, mozdulatlan fejjel kell állnia, de pillantása a társát figyeli)
10. Panaszos kislány (csak a feje és tenyere látszik, nagy szeme, szomorú tekintete riadtságot, szemrehányást és segélykérést fejez ki)
11. Szertelenül (a képen látható fiatal nőnek szinte minden tagja mozgásban van, életvidámságot, kirobbanó energiát fejeznek ki a mozdulatai, keze, lába kalimpál, testbeszéde eufórikus hangulatról árulkodik)
12. Mi közöm nekem mindehhez? (a kislány felhúzott válla, szétárt karja, szétnyíló ujjai, előre biccenő feje, biggyesztő szájmozdulata, kicsit ravasz szemvillanása olyasmit fejez ki, hogy ő semmiről sem tehet, kívül áll a történeteken, neki aztán mindegy, hogy mit történik)